

повинні стягуватися з врахуванням принципу ефективності, тобто приносити прибуток хоча б не менший, ніж адміністрування їх збору. Одним із можливих кроків на шляху оптимізації стягнення місцевих податків і зборів є можливість вводити свої власні місцеві податки. Збільшення обсягу місцевих податків і зборів має відбуватися не лише за рахунок простого збільшення кількості платників та розширення бази оподаткування, а й завдяки оптимізації адміністративних витрат та веденні ефективного податкового контролю, що надасть можливість створити надійне джерело дохідної частини місцевих бюджетів.

Надходження коштів від місцевих податків і зборів під впливом податкової реформи зазнали незначних змін в напрямку зростання, але їх питома вага в структурі доходів місцевих бюджетів залишається дуже низькою, що спричиняє значну фінансову залежність місцевих бюджетів від загальнодержавних джерел фінансування. Таким чином, подальшого дослідження потребують механізми забезпечення місцевих бюджетів власними джерелами формування доходів, а також питання вдосконалення існуючого законодавства з метою встановлення оптимального рівня незалежності місцевих органів влади.

Література: 1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> 2. Найдюнов В. Про реформування податкової системи / В. Найдюнов, О. Махмудов // Економіка України. – 2010. – №1. – С. 78-83. 3. Надьон Г.О., Харківський М.С. Перспективи розвитку системи місцевого оподаткування в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / Г.О. Надьон, М.С. Харківський // Часопис економічних реформ. – 2010. – №3. – С. 28-33. 4. Величко О. Іноземний досвід реформування податкової системи / О. Величко, І Дмитренко // Економіст, 2009. - №7. – С. 120-123. 5. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/>

Табалова О.Є.,
здобувач кафедри фінансів ЛНТУ,
м.Луцьк, Україна

КРИТЕРІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Загально визнаними характерними рисами концепції сталого розвитку як держав, так і регіонів, є триєдиність взаємопов'язаних найважливіших складових життєдіяльності населення – суспільства, економіки та екології. Відносини, які виникають між цими складовими, породжують стійкі соціально-економічні, еколого-економічні та соціально-екологічні взаємозв'язки. Відповідно до цього, регіон як комплексна система різноманітних відносин зазвичай має триєдину соціо-еколого-економічну основу. У вітчизняній законодавчій практиці, зокрема, Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів», регіоном визнається «територія Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя». Як підкреслюють у своїх наукових дослідженнях З.В. Герасимчук та І.М. Вахович, регіон являє собою «відносно цілісну відтворювальну соціо-еколого-економічну систему господарської території, самостійну в адміністративно-правовому відношенні, яка є складовою частиною країни, виділяється своїм економіко-географічним положенням, комплексом природних, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, спеціалізацією і структурою господарства, спільністю екологічних проблем, а також високим рівнем внутрішніх соціально-економічних зв'язків» [1, с. 29–30]. Регіон – система динамічна, у ньому постійно відбуваються позитивні або деградаційні зміни. Разом з тим, очевидно, що за сучасних умов всі регіони знаходяться в тісних економічних зв'язках та діалектичній єдності, що дозволяє зробити висновок про наявність в їх основі спільних критеріїв сталого розвитку, які необхідно враховувати для виявлення та усунення регіональних асиметрій.

На нашу думку, таких критеріїв повинно бути вісім:

1) *відтворюваність* – характеризує здатність соціо-економіко-екологічної системи регіону активізувати *розширене відтворення сукупного потенціалу регіону на довгостроковій інноваційній основі*. На нашу думку, даний критерій повинен бути ключовим при пошуку можливостей подолання регіональних асиметрій сталого розвитку регіонів шляхом виявлення вузьких місць відтворювального потенціалу регіону. При цьому, як зазначає О.В. Ткач, регіональне управління в умовах сталого розвитку „виступатиме як процес узгодження та інтенсифікації відтворювальних циклів, а регіональна політика – як процес територіальної організації відтворювальних ресурсів” [2];

2) *збалансованість* Передбачає дотримання балансу інтересів сучасного та майбутнього поколінь населення регіону в соціо-економіко-екологічних процесах регіону шляхом допустимого та доцільного соціально-економічного ресурсоспоживання;

3) *рівноважність* – характеризує спроможність регіональної системи *витримувати зміни*, створені зовнішніми і внутрішніми впливами в окремих підсистемах регіону, з подальшим відновленням стану динамічної рівноваги між компонентами регіональної системи;

4) *узгодженість* – має в основі розгляд регіону як цілісної відкритої системи, що пов'язується соціо-економіко-екологічними зв'язками, механізми впливу на які повинні узгоджуватися між собою з метою недопущення роз'єднаності системи та виникнення проблемних чи застійних явищ у регіоні;

5) *керованість* – розглядається як комплексне стратегічне управління соціо-економіко-екологічним розвитком регіону *інституційними органами регіону*, що спрямоване на досягнення гнучості і адаптивності суб'єктів регіону до динаміки соціально-економічної системи регіону та його макроекономічного оточення;

6) *відкритість* – зумовлюється високим ступенем включеності регіону у національні та глобальні соціо-економіко-екологічні процеси, напрям і характер яких визначається потребами населення регіону, загальносвітовими тенденціями зовнішніх ринків та впливом інформаційних факторів. Тому погоджуємось з З.Варналієм, що „будь-який внутрішній регіон не може бути закритим (за виключенням країн з ортодоксальними економічними та політичними режимами) для світових економічних процесів, а відтак автономність його макроекономічного регулювання не може абсолютизуватися” [3, с.608] і є цілком природньою для такої відкритої системи як регіон;

7) *динамічність* – означає виражену властивість регіону до змін, що обумовлюється постійним станом трансформацій внаслідок процесів внутрішнього розвитку регіону та його взаємодії з зовнішнім середовищем;

8) *безпечність* – полягає в необхідності забезпечення існуючих і перспективних переваг регіону за умов максимально можливого усунення/блокування/пом'якшення деструктивного впливу екзогенних і ендегенних факторів впливу.

Слід зазначити, що окремі науковці серед характерних ознак сталого розвитку регіону виділяють також його самодостатність як „здатність регіональної системи забезпечувати потреби за рахунок внутрішніх резервів” [4, с. 98] або „бути самодостатнім у своєму існуванні та розвитку з точки зору забезпечення фінансовими, економічними та природними ресурсами” [5, с.199]. Вважаємо, дані твердження носять теоретично-бажане підґрунтя, адже на практиці регіон є відкритою системою, має налагоджені чисельні зовнішні зв'язки і повинен використовувати свої конкурентні переваги в процесах міжрегіонального та міжнародного обміну і розподілу, а не лише споживати власні ресурси і задіювати внутрішні резерви. Отже, для забезпечення сталого регіонального розвитку та нівелювання регіональних асиметрій необхідно враховувати розглянуті вище критерії, що сприятиме гармонійному розвитку регіону як цілісної системи.

Література: 1. Герасимчук З.В. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону: Монографія / З.В. Герасимчук, І.М. Вахович. – Луцьк: ЛДТУ, 2002. – 248 с. 2. Ткач О.В. Сталий розвиток економіки регіону: критерії та передумови [Електронний ресурс] / О.В. Ткач // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/100.pdf 3. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія / За ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с. 4. Саркісян Л.Г. Концепція сталого розвитку у контексті досліджень регіональної системи / Л.Г. Саркісян // Економічний простір. – 2011. – № 56/2. – С. 97–102. 5. Хоменець Р.Б. Особливості теоретико-правового визначення поняття „регіон” / Р.Б. Хоменець // Регіональні перспективи. – 2011. – 5-6. – С. 198–205.

Тарадай В.Н.,
здобувач ХНАМГ,
м. Харків, Україна

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Відродження економічної могутності України у світовому співтоваристві буде в першу чергу визначатися стабільністю розвитку базових галузей національного господарства і їхніх первинних ланок - промислових підприємств, що створюють товари для задоволення зростаючого й постійно мінливого попиту на них. Забезпечення стійкого розвитку промислових